

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Jeruzsálemi ima.

Nem is olyan régen egyik — legényegyház-községben lakó — hívem átadott nekem egy levelező-lapot, melyen a helyesírási hibáktól eltekintve, szó szerint a következők voltak írva: »Jeruzsálemi ima. Oh, Uram Jézus Krisztus hozzád kiáltunk, oh nagy Isten, oh szent Isten irgalmazz minékünk; Hallgass meg minket bűneinkért, Örök Isten kérünk. Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus szent neve a szent szűz Mária. Amen.« »A ki ezen imát megkapja, minden szerencsében részesül, de köteles azt 9-nek ismét elküldeni, különben a szerencse szerencsétlenségévé válik.«

Nem sok gondolkozás kellett hozzá, rögtön rájöttem, hogy egy újabb visszaélés történik Isten nevében, a Jézus nevében az imával. A visszaélésre, hogy annál nagyobb legyen, az ugynevezett hólabda rendszert használják fel. Leírnak egy példányt. A ki megkapja, annak már kilenczet kell írni, föltéve, hogy felül az ámitásnak. A harmadik kézben már nyolczvanegyen részesülnek a szerencsében. Így megy ez a végtelenségig.

Nincs kizárva, hogy már református vallású egyének is fel lettek szólítva, hogy a szerencsét eképpen ragadják magukhoz: nem lesz azért felesleges, a maga értékére szállítani le a hólabdás rendszerű jeruzsálemi imákat. Első sorban is érthetetlen előttünk, hogy miért nevezik jeruzsálemi imának, mikor igazi néven római imának kellene nevezni. Mert világos, hogy ez az imának nevezett pár sor valamelyik jezsuita páter fogyatékos eimeterméke, melylyel terjesztik a babonát úgy a hitbuzgó római katolikusok, mint a protestánsok között.

Micsoda az imádság? A kegyes, vallásos

ember társalkodása Istennel, a mennyei Atyával. Az imának e szerint lélek mélyéből kell eredni. Egy belső szükségérzet készíti a vallásos embert imádságra. Az utast: Isten gondviselése. A munkást: Isten segedelme. A sirót: Isten vigasztalása. A bűnöst: Isten irgalma. Tulajdonképpen előre még szavakba sem lehet foglalni az imádságot. Sokszor egy sohajban, egy fohászbán jobban imádkozott az ember, mintha egy egész könyvet végig olvasott volna. A farizeus mellett verve, hosszasan imádkozott. A publikánus pedig csak ennyit mondott: Istenem, légy irgalmas nekem, szegény bűnösnek. S mégis Jézus azt jegyzé meg a tanítványoknak: Bizony, mondom ti néktek, hogy ezen ember (publikánus) inkább megigazulva tér haza, mint ama másik. Ha nem érzi szívünk, a mit ajkunk mormol, mind mondhatjuk az imát, úgy sem használ. Ha érzületünket, szívünket meg nem változtatja: nem nyerünk utánna sem erőt, sem vigasztalást, sem bűnbocsánatot.

Jézus, a keresztyén vallás isteni alapítója egyszerismindenkorra megmondotta, hogyan imádkozzunk. Ott van az uri ima, melynél szebbet, egyszerübbet és a vallásos lelkek összes szükségét jobban kielégítő soha senki sem tanított. De a módját is megmondotta Jézus, hogy *miképpen imádkozzunk*. Olvassa el bárki Máté evang. VI. Részét, ott megvan mondva, hogy imánkat nem kell a piacra vinni, hogy mások lássák, mert a mit titkon kértük: megadja nyilván a mi mennyei Atyánk (6. vers.) De hólabda rendszert sem szabad üzni az imával, sem pedig azt gépiesen az olvasóról egymásután számtalanszor lemorzsolni, mert így a pogányok cselekednek, kik azt hiszik, hogy az ők sok beszédük által hallgattatnak meg (7. vers).

A ki Jézus ezen utasításával ellenkezőleg imádkozik, az vét az ő parancsa ellen.

Jézus, midőn az imádság módjára nézve ilyen utasítást ad: az imádságot oda utalja, a hová tartozik: az *emberi lélek tulajdonjogai közé*. A miből az is következik, hogy *helyettes imádságnak* semmi értelme sincs. Mindenkinek saját magának kell imádkozni, ha az imádság áldásait élvezni akarja. Az, hogy pl. valakinek azt mondjuk, hogy imádkozzék értünk, helyettünk: a keresztyénség szellemével merőben ellenkezik.

A mit pedig a jeruzsálami ima gyártója megjegyzés képpen oda csatol, t. i. hogy szerencséje csak akkor lesz, ha azt kilencz más embernek elküldi: nem egyéb mint a *legsötétebb babona*. Mert nem szabad felednünk, hogy az imádság lelki szükségünkre vonatkozik, de a természetes határokat meg nem változtatja. A ki pl. azért imádkozik, hogy a kártyajátékban szerencséje legyen; vagy, hogy a tolvaj elrabolt pénzét visszaadja: az babonás. A babona pedig ismét ellenkezik a ker. vallással. *Babonás tehát az, a ki nem Istenhez imádkozik, és segítségül nem a Jézus Krisztust hívja*. A fenti jeruzsálami ima, a mint látszik, a legnagyobb mértékben terjeszti a babonát. A keresztyén vallás célja az, hogy midőn lelki szükségünket kielégíti, egyben világosságot gyújtson a sötétségben, terjessze a haladást, a felvilágosodást. Nem tesznek tehát jó szolgálatot a keresztyénségnek azok, kik a Krisztus követőit, a helyett, hogy felvilágosítanak: sötétségbe vezetik. A magyar nemzetnek már sok

romlást, sok veszedelmet okozott a tudatlanság, a lelki sötétség. Minden alkalmat meg kell tehát ragadnunk arra, hogy a veszedelmektől egyházunkat, hazánkat megóvjuk. A jeruzsálami imák terjesztése kész veszedelen. Református egyházunk és hiveink legyenek a világító fáklya a sötétségben járó népek előtt, hogy az istenországa elterjedjen és ez ország igazságainak birtokába győzedelmeskedhessünk mindennemű kísértések felett.

Vajda Ferencz.

Én Istenem . . .

Én Istenem, óh milyen szép most

Ez a te földi világod!

Hogy kél életre minden, minden,

Ha lelkedet kibocsátod.

Én e nagy megújodáskor

Itt senyvedek betegágyon,

Megdöbentő sötétségével

Rám borul a siri álom.

Én Istenem, a kibe lelket

A saját lelkedből adtál,

Ha ur lett rajtam az enyészet,

Örök éjszakában hagynál?

Ha az enyészet sirba fektet:

Nincs tovább semmi, ott a vég?

Nekem oly telem lesz, melyre

Tavasz sohase' nyilánék?

TÁRCZA.

A nagy-kőrösi kántor.

2.

Irta: **Eötvös Károly.**

A nagy-kőrösi urak egyszer csak meghallják azt a hangot. Micsoda hang ez? Oly szépen bele-vág a dalukba. De mégse az ő érdes hangjuk. Valami hangszer lesz az. Talán a tárogató. Körül-néznek. Sehol senki, semmiféle bugóhangszer. Éppen nem gondoltak a diákokra. De hát honnan jön az a hang? Égből, föld alól, pincze sötétség-ből?

Ujra kezdik a dalt. Ujra belebug az a hang énekükbe.

Most már észreveszik. Az a három idegen diákgyerek dalolgat velük. De csak ugy félhangon . . .

Az urak közt ott van Bakos Ambrus. Később híres főbirája Nagy-Kőrösnek. Akkor még fiatalember. Fölkel, odamegy a diákhöz.

— Kendtek dudolgatnak a mi dalunkba?

— Nem is ám a fekete macska.

— Miféle szerzetbeli emberek kendtek?

— Bizony mi csak debreczeni diákok vol-nánk, szuplikálnunk.

De már e szóra a kőrösi urak helyet szorítottak a maguk asztalánál a diákoknak.

— Gyertek csak fiaim ide mi közibénk.

Ott azután kieresztette a diák a hangját, a hogy isten adta. A vakolat ugyan nem hult le a pincze boltozatáról, mert ott nem is volt vakolat soha. Hanem azért megreszketett attól a hangtól az egész ócska alkotmány. Maga Ruzsi asszony is ott hagyta a tüzet, tűzhelyet, vaskutyát és fő-zőkanalat s benézett az urak közé. Vajon nem földindulás készült-e ott?

Minden pipa kialund a nagy-kőrösi urak szájában.

Ilyen hangot még nem hallottak soha.

— Aztán, hogy hívnak téged édes öcsém?

— Vajda Károly a becsületes nevem.

— Nohát kecskeméti gányó legyek, ha mi téged innen eleresztünk. Itt maradsz kántornak.

Ott maradt kántornak. Még az este megal-kudtak, másnap a várossal és a szent eklézsiával is rendbe hozták a dolgot. A másik két debreczeni diák egyedül mehetett a világnak.

Igy lett Vajda Károly nagy-kőrösi kántor Régen elmúlt, de az öregek még emlékeznek rá.

Ilyen kántora pedig soha sem volt még Debreczen városának se. A nagy-kőrösi öreg temp-lom jó félezer év óta daczol a viharokkal, de ilyen hangot nem hallott még soha és nem is hall már soha. A menydörgés és a rigódal volt együtt az a hang. S mikor temetett s azt a han-got megereszté, a gyászének telezugta az egész

Én Istenem, ugy-e nem ábránd
 Az én megnyugtató hitem :
 Hogy a Te nagy, szép világodban
 Nem vész el végképp semmi sem ?
 Testemet átadod a földnek,
 Ahonnan egykor vétetett
 Örök tavasz boldog honába,
 Magadhoz veszed lelkemet.

G. Diószeghy Mór.

Az új község ház fölavatásán.

2

Zágon, 1905. ápril 25.

Ime községünk közös céljára emeltetett e ház is, melyet most rendeltetésének ünnepélyesen adunk át. És nem lesz tán felesleges, ha e nevezetes pillanatban pár szóban közelebbről rámutatunk, hogy mikben öszpontosul ez a rendeltetés ?

1. Rendeltetése e hajléknak, hogy ebben e szép multu községnek közös ügyei mindenkor önzetlenül, a közjó érdekében intéztessenek. A tanácskozássra itt összegyülekezők előtt mindig egy legyen a kérdés: hogy mi szolgál a köznek javára? És hassa át a lelkeket kis és nagy dolgokban egyaránt az egyetértés szelleme. Mert igaz marad mindig a régi diák közmondás: »az egyetértés a kis dolgokat is nagyra növeli az egyenetlenkedés a legnagyobbakat is szétrombolja.« De éppen azért legyen az egyetértésnek célja mindenkor nemes, igaz. Mert lehet egyetérteni a közjónak egyéni haszonra kizsákmányolásában is. De az a siker a közboldogságnak pusztulása lesz.

várostit, az emberek elhallgattak s abba hagyták a munkát, a galambok és baromfiak elültek az udvaron és a háztetőn, még a harangok szava se nyomta el azt a gyász éneket; meghallották azt a Körösér forrásától kezdve a Gógánérig s a czeplédi uttól a kecskeméti határig mindenütt. S minden háznál elsőhajtották a szegény halottra: adjon az isten neki örök nyugodalmat.

Ilyen kántor lett Vajda Károly.

Utóbb meggazdagodott, megöregedett, de azért kántor maradt. A város dicsősége hozta úgy megával. Ha idegenek jöttek a városba, ha nagy gyűlések folytak, sátoros ünnepeken és nagy nemzeti ünnepeken mindig az öreg kántor állott elő. Öreg korában is olyan hangja volt, mint hajdan, debreczeni diákkorában, a város pinczéjében.

Mégis nagy szomorúság érte utóbb őt is, a várost is.

Volt Nagy-Körösön egy istenes életű előkelő vagyonos házaspár. Patay Sámuel uram és Patay Sámuelné asszonyom. Az asszony meghalt: temetésére el kellett készülni. El is készültek, öreg férje buzgalommal maga intézte az előkészületeket. Mikor minden készen volt, azt mondta barátainak s az egyház véneinek Patay Sámuel uram.

— Urak, barátim! Arra kérlek, várjunk a temetéssel két napig.

— Miért várjunk!

— Megtudjátok!

Két nap mulva ő is meghalt. Öreg hitvese

2. Rendeltetése e háznak, hogy találjon itt mindenki ügyes-bajos dolgában tiszta jóakaratu, helyes utba igazítást. Találja igazában támaszát személyválogatás nélkül mindenki, de ne talájon gonosz célokban tápot senki. Találja meg itt az ártatlan védelmét a gonosz fenytését, hogy ennek köszöbét soha a méltatlanság keserü fájdmával ne hagyja el az igaz és a győzelem elbizakodottság keserü fájdmával ne hagyja el az igaz és a győzelem elbizakodottságát ne vihesse innen szivében az álnok. Vezessék és intézzék a hivatottak bölcs jóindulattal és igazságos szigorral a község dolgait, hogy értse meg mindenki, hogy a közéletnek áldásait csak a közjóért való munkásság érdemelheti meg.

3. És rendeltetése e háznak, hogy nemcsak a közélet anyagi kérdései oldassanak meg itt, hanem legyen ez otthona a szellemi előhaladásnak a közmívelődésnek. A mint a gazdasági és ipari munkásságnak vívmányait, eredményeit kiállításokon gyűjtik össze az érdeklődők gyönyörködtetésére és tanulságára: e ház is és különösen ez a díszes terem éppen arra a célra is épült, hogy e község szellemi életének, közmívelődésének, a szépművészetek előhaladásának bemutató helye legyen. Hogy a mit iskola és önmívelő intézmények annyi fáradsággal, annyi küzdelemmel termelnek, előállítanak: mindazt feltárhassák időnkint e helyen a nagy közönségnek gyönyörködtetésére, az érzések nemesítésére, az erkölcsök javítására. Hogy itt dalnak és zenének öszhangjában, a költészet lelkesítésében, hasznos ismereteknek, erköl-

után megszakadt a szive. Azt akarta: együtt temessék el őket.

Ugy lett, ahogy akarta.

Minden vagyonukat, szép vagyonukat köz-célra hagyták. Arra is különösen, hogy orgonát állítsanak a templomba.

Ezelőtt mintegy negyven évvel történt az eset. Talán éppen husvétra kellett megszólalni az orgonának.

Nem örült ennek kántor uram. Sőt nagyon is elkeseredett. Minek oda orgona, a hol az ő hangja szállhat az egek felé és az áhítatos szívek felé?

Boszura gondolt.

A kar énekét ő vezette. A legszebb zsoltár számát tüzte ki a táblára. Az orgonás kántor Nagy József uram volt. Azt ugyan még eltűrte Vajda Károly uram, hogy az orgona az előhangokat elfujja. De aztán neki eresztette rettentő hangját s úgy agyonénekelte azt az orgonát, hogy meg nem hallotta annak hangját többé senki emberfia.

Ezt nem lehetett megbocsátani.

Leénekelni az orgonát!

Csuffá lesz Nagy-Körös városa. Példabeszédet csináltak belőle.

Nyomban nyugdíjazták a jó öreg kántort. Amire egyébiránt tisztos kora s nagy érdemei miatt ugyis méltó lett volna már. (E—s.)

(Vége.)

csi utmutatásoknak szórakoztató közlésében, ápol-
tassék mindenkor a hazaszeretet, az istenfélelem,
egymás kölcsönös megbecsülése.

4. És minthogy az embert sem vallási sem
honfiúi élethivatásra el nem tiltja, sőt testnek és
léleknek felüdülése megköveteli, hogy olykor ne-
mes szórakozásban, ártatlan kedvtelésben keresse
a további munkára erőinek megújulását: nemes
kedvtelések között zendüljön meg itt időnkint a
vigalmak zaja. Hadd nyerjen alkalmat az ifjuság
örvendeni az ő ifjúságának, de mindenkor úgy,
hogy *rettegnie ne kelljen a számadásra vonatás
pillanatától*. Legyen azért itt az öröm mindenkor
nemes, a szív tisztaságát el nem homályosító.
Ne érvényesüljön soha az mások könye, vagy az
elvesztett lelki tisztaság árán.

Legyen ezekben e ház mindenkor a község
külső és belső békéjének, jólétének, hazafiságának,
erényességének, vallásosságának tüköre. Mivel
csak megelégedett lakosok alkotnak boldog köz-
ségeket s csak boldog községben valósulhat meg
a hon boldogsága: legyen a maga rendeltetésében
a lakosok megelégedésének biztosítója ez a köz-
ség háza. Hadd legyen ez által egy alkotó porszem
arra nézve, hogy virágozzék a mi imádott közös
nagy hajlékunk: magyar *nemzetünk háza*: a
háza!

És most tiszt. k.! befejezésül vizatérek
azokhoz az érzelmekhez a melyekből kiindulék.
Örömmérzésünkből elismerés hangozzék mindazok
felé, a kik e közhajlék létesítésére befolytak. Le-
gyen elismerés azoknak, a kik mint e községnek
birtokosai, adózó polgárai, nyomasztó viszonyok
között hozták — és hordozták ma is — azt az
áldozatot, melyet az építés kívánt. Legyen elis-
merés azoknak a kik mint vezetők, élesztették
ez áldozatkészségét és fáradoztak az akadályok
elhárításában. Legyen elismerés azoknak, a kik
észszel és kézzel dolgoztak ezen, vállalkozónak
és munkásoknak, kik lelkiismeretesen kívántak
megfelelni kötelességöknek.

Hála érzetünkből pedig bizalomteljes esede-
zés emelkedjék a minden segedelem kutféjéhez.
Mert a mily igaz, hogy *»ha az ur nem építi a
várost hiába fáradnak az építők«*: épen oly igaz
az is, hogy *»ha az ur nem őrzi, — hiába vigyáz-
nak az az őrítők.«* Rendeltetésének átadva, helyez-
zük hát az urnak oltalmába e házat. Ő óvja
gondviselő hatalmával elemi csapásoktól, ellenség
rombolásától. Ő adja megáldó, megszentelő ke-
gyelmét az érzéketlen falakra, de egyszersmint
időről-időre, nemzetiségről nemzetiségre, e község
előjáróira, minden rendű és rangú, minden hitű
és ajku lakósaira, hogy ezeknek életfolytatásában,
tevékenységében ez a ház mindenkor a most
feltüntetett valódi rendeltetésre, e község felvirág-
zására szolgáljon. E célra álljon ez a ház addig,
a míg a folyton haladó korszak igényei szerint
külömb válthatja fel; nemzetünknek háza, imá-
dott magyar hazánk pedig éljen: az idők végéig!

(Vége.)

Pásztor.

Isten igéje.

— Az alázatosság jutalma. —

Péter 5, 5–11.

Milyik a legnehezebb és legitkább erény a
világon? Az alázatosság. Olyan nehéz ez, hogy
a régi görögök és romaiak nyelvében elő sem
fordul ez a szó. Ritka erény ez. Még ma is napi
járásnyira utazhatsz, egy esztendeig lakhatsz egy
városban, a míg a valódi és őszinte alázatosság
példányképére akadsz.

Pedig az igaz keresztyénségnek ez a győ-
kere és koronája. Alázatosság nélkül nincs bün-
bánat és megszentelődés. Ez az erények koronája.
Legyen bár diszitve a keresztyén ember a legszebb
tulajdonságokkal, a legfényesebb érdemmel, alá-
zatosság nélkül fogyatékos az ő keresztyénsége.
Csak ez tesz minket kellemessé Isten és ember
előtt. »Alázatossággal ékesek legyetek belől: mert
Isten a kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak
pedig adja az ő kegyelmét.«

Ez a jutalom pedig méltó, hogy fáradjunk
érette. Alázzátok meg azért magatokat Istennek
hatalmas keze alatt, hogy titeket alkalmas időben
felmagasztaljon «

A ki előtt világok reszketnek, a ki könyörü-
letes még akkor is, a mikor fájdalmat okoz ne-
künk — az előtt kell meghajolnunk. Meg kell
hajolnunk nem mondás nélkül, gyermeki bizalom-
mal Isten szent fensége előtt. Nem szép az a
pogány makacsság, a hol annál büszkébb az
ember, minél komolyabban fenyeget bennünket
Isten ítélete. a hol annál nyakasabb az ember,
minél súlyosabban nehezedik ránk Istennek sujtó
keze. Szomorú kép az, a mikor az ember fogcsi-
kargatva türi a csapásokat, a mikor imádkozás
helyett a kéz ökölbe szorul a mikor a láb dühő-
sen rugja a földet, a helyett, hogy térdre borulna.

Ha Istennek büntető törvénye mint egy vi-
lágító fáklya fényesíti be a lelki világot, e fény-
nél nem szabad csak a mások tévedéseire mutatni.
Észre kell vennünk saját hibáinkat is, mert e
nélkül tisztességes, becsületes bünbánat el nem
képzeltető.

Különben a legtisztességesebb keresztyének-
nél is kifejlődik az az önszeretet, a mely csak
saját akarátát szeretné követni. Nem hajol meg
Isten hatalmas keze alatt gyermeki bizalommal.
Ha ez a kéz nem csak áldást osztogat, hanem
beleüt keményen az ember sorsába, ha a helyett
hogy adna, elveszi régi áldásait is, ha simogatás
helyett dorgálásra emelkedik fel, — légy akkor is
csendes szívvel oh ember. »Isten ellen áll a ke-
vélyeknek.« A történelem képtára tele van ilyen
festményekkel. A makacs Faraót a tengerbe sü-
lyeszi paripáival és szekereivel együtt. A büszke
Nábukodonozor királyon betelt a joslát. »Az ál-
lathoz hasonló, mert az emberek közül kivetteték
s mint az ökör füvet eszik vala. (Dániel 4.30.)
Herodest, a ki megparancsolá, hogy őt a nép
mint Istent imádja, később a férgek ették meg.
Hány büszke embert tört meg az Ur az által,

hogyan elvette vagyonát, egészségét, szépségét, jó hírnevét, becsületét.

»Az alázatosoknak pedig adja az ő kegyelmét« A mikor az ember kicsiny, akkor mutatkozik Isten nagynak, a mikor az ember beismeri saját gyengeségét, akkor mutatja meg az Isten az ő nagy erejét. És ha bünbánatosan törik össze a mi szívünk darabbá, akkor ragyog ránk legfényesebben Isten kegyelme, akkor tölti meg a mi megtört szívünket kegyelmének édes vigasztalásával. Érezte ezt Magdalena, a mikor a porba hulva könyezett s Jézus gyöngéd szeretettel emelte fel.

»Minden gondolatokat ő reá vessétek, mert ő neki gondja vagyon ti rolatok. »A gyermeki bizalomnak ez a legszebb jutalma. Ő gondoskodik rólunk. Ha bánat kőve nyomja szíveket, tekints fel a gondviselő atyára! Ne légy kevély, nem történhetik mindez a te akaratod szerint. Nem a te dolgod a legfontosabb a világ-egyetem bölcs kormányzója előtt. Nem a te terhed a legsúlyosabb a nagy világon.

»Józanok legyetek«! — Folytatja az apostól bölcs tanítását. Hány ember bukott el a józanság hiányában. Tulbeesülte erejét és kevélységének mámorában könnyelműen veszélyben rohant. Az ittas lélek játszik a tüzzel mint a pillangó a lámpa fénye körül, míg egyszer szárnya odaég, s a kevélység behull abba sirba, a mit önmaga ásott magának. Az önhittség vakká teszi az embert, de az alázatosság látóvá. Látjuk saját gyengeségünket, látjuk az ellenséget körülöttünk és vigyázunk. — Ez az örökös vigyázás és imádkozás biztosítja az istenfélő ember számára Istennek állandó kegyelmét és szeretetét.

Király Béla.

LEÁNYKA, KELJ FÖL!

Hazai krónika

— 1905. május 11. —

Országgyűlés. Husvét után, május 3-án tartott először ülést a képviselőház. Egy pár elnöki bejelentés mellett kimondották, hogy 4-én megkezdik a királyhoz intézendő felirat tárgyalását. **Május 4.** Gróf *Battyány* Tivadar elfogadásra ajánlja a feliratot, mert az alkalmas arra, hogy a királyt a helyzet felől mindenben tájékoztassa, és az országot a súlyos helyzetből kivezesse. **Nagy Ferencz** szabadelvűpárti azt mondja, hogy

a felirat lényeges részével egyetért, jó benne az önálló vámterület is, a magyar vezényszó is: de attól fél, hogy ha életbe léptetnék ezeket, nagy rázkódtatásnak tennék ki a nemzetet. A javaslatot nem fogadja el. A szabadelvűpártot összetartásra buzdítja. **Kossuth** Ferencz azon több oldalú támadásra felel, mintha pártja földadta volna elveit. Ez nem áll. Igaz, hogy a feliratban nincs meg a függetlenségi párt minden követelése, de a párt tovább is küzdeni fog azokról. Az egyesült ellenzék szilárdan áll, s a felirat mellett kitart. **Darányi** Ignác, a kormánypártból kilépett szabadelvűpárti elfogadja a feliratot, mert megjelöli a kibontakozás utját. **Máj.**

5. Issekutz Gy. szabadelvűpárti, nem fogadja el a javaslatot. A horvátoknak azt mondja, hogy ne keressék amagyarokkal mindig az ellentétet. Gróf **Zicsi** Aladár, néppárti, jöllehet 67-es alapon áll, de a javaslatot elfogadja. Ők nincsenek a szabadelvűpárttal semmi közösségben. Gróf **Tisza** István azt mondja, hogy a felirat nem szükséges, mert nem volt királyi megnyitó. Már pedig csak arra szoktak felelni. Nem is teljes a felirat, mert nem adja a szövetkezett pártok progjammját. Az önálló vámterület nagy gazdasági károkat okozna, a

magyar vezényszó megbontaná a hadsereg egységét és veszélyeztetné az ország nagy hatalmi álláspontját. *Pozsgay* Miklós sértő kifejezéssel illeti Tiszát. Ezért elnök *Pozsgayt* rendreutasítja. Tisza egy fél órai szünet után is csak nagy zajban fejezheti be beszédét. *Mihályi* Tivadar román nemzetiségi, helyesli, hogy a kibontakozás utját keresik, de sajnálja, hogy a nemzetiségek kívánságait nem vették figyelembe. A nemzetiségi képviselők nevében külön felirati javaslatot terjeszt be.

Május 6. Napirend előtt *Babó* Mihály szemére veti a Tisza kormányának, hogy egyetlen hazafias javaslatát, a népoktatási törvényjavaslatot is visszavonta. *Tisza* István gr. miniszterelnök azt feleli, hogy csak ideiglenesen vonatott vissza. Br. *Bánffy* Dezső elfogadja a felirati javaslatot azért, mert csak így lehet a válságot alkotmányos formában megoldani, de elfogadja azért is, mert abban egészen az új párt programját látja megvalósulva. Meg van a feliratban mind ama feltétel, hogy egy erős nemzeti állam felépüljön. Csak annak az államnak van jövője, mely nemzetivé tud lenni. Erre kell törekedni nekünk is. A nemzetiségek itt nem alkothatnak külön-külön államot. Ha a kis Románia az ott lakó magyarokat elrománosítja: nekünk a magyar szellemet kell ápolnunk. Ezt kell ápolni a hadseregben is, az *ezred nyelv* behozatalával. Ehhez a nemzetnek joga van. A királyi ház érdeke is ezt követeli. Bizik, hogy legfelsőbb helyen is figyelemre méltatják a feliratot, melyet ő is elfogadásra ajánl. *Dániel* Ernő br. nem vitatkozik *Bánffyval*, mert régi kedves miniszter társa volt. De azt hangsúlyozza, hogy csak a szabadelvűpárt programja alapján lehet ez országot kormányozni. Eljő még az az idő, mikor ismét a szabadelvűpárt kerekedik felül. (Rossz próféta: *Daniel* próféta — kiáltották a tuloldalról.) Gróf *Károlyi* Sándor kijelenti, hogy ő az önálló vámterület hive. A javaslatot elfogadja. *Molecz* Dani, szabadelvűpárti, helyesli a feliratot, azt el is fogadja, de egyben kijelenti, hogy a szabadelvűpártból kilép.

Május 8. Tovább foly a felirati vita. *Pop* Csicsó István, román nemzetiségi, követeli a nemzetiségi törvény végrehajtását. Védelmet a nemzetiségek nyelvét és kikel a nemzetiségek elleni fajharcz ellen. *Justh* Gyula elnök félbeszakítja a szónokot és figyelmezteti, hogy fajharczról ne beszéljen. A magyar képviselőház nem folytat fajharczot. Az állam csak azt követeli meg, hogy minden polgára megtanulja a magyar nyelvet és ehhez joga van. *Pop* után a szabadelvűpárt részéről *Deési* Géza, a Kossuth-párt részéről *Metzner* Béla és *Kelemen* Samu tartottak beszédeket. Amaz a javaslat ellen; ezek mellette. A vitát folytatják.

Krónikás

Világkrónika.

Japán-orosz háború. A szárazföldön csupán a nagy készülődésekről hallunk hirt. *Ojama* japán fővezér egészen körül akarja zárni az orosz had-

serget s e mellett készül a másik orosz kikötő: *Vladivoszto*k bevételeire is. A tengeren sem pihen a harci élet. A japán kormány erélyes felszólítást intézett a francia kormányhoz, a miért ez megengedte, hogy a francia kikötőkben az orosz hadihajók szünet és eleséget vegyenek fel. Ez az oroszok nyílt pártolása a francziák részéről. Ha még ez tovább tart: az angolok is pártolni fogják a japánokat s lesz egy nagy európai háború — a keleti vizeken. Hir szerint a második és harmadik hajóhad már egyesült.

Amerikába a különböző országokból ápril hónapban 72 ezer 666-on vándoroltak be.

Egyházi élet.

Alapítvány. Magyarbölkényi születésű, vasuti hivatalnok, tekintetes *Kiss* József urnak szeretett neje, szül. *Müller* Irma Felső-Tömösön f. hó 11-én hosszú szenvedés után, melyet Isten előtt alázattal, az emberek előtt méltósággal viselt, csendesen elszenderülvén, ezt megelőzőleg azon földi javakból, melyekkel Isten őt megáldotta s melyekről tudta, hogy azoknak csak ideiglenes sáfára, miot valódi keresztyén nő s hü és igaz sáfár, a következő végrendelkezést tette:

Megbizta szeretett férjét, *Kiss* József urat hogy a magyarbölkényi ref. egyház javára s tulajdonakép 2000 (kettő ezer) koronát tegyen le »*Müller* Irma« nevet viselő s örök időkre szóló alapítványul, oly célból, hogy az alapítvány kamata évenként egy szegény, jó erkölcsű református s egyházi áldást is igénybe vett hajadonnak nászajándékul adassék.

Megbizta továbbá, hogy a magyarbölkényi ref. templom tornyába egy, a meglévőknél nagyobb és szebb hangu harangot öntetessen s végre, hogy ugyanoda toronyórát állíttasson be.

Szegény rokonoknak is hagyományozott kisebb-nagyobb összeget.

Maga *Kiss* József ur pedig a dalárda alapjára 50 koronát adományozott.

És ha már meggondolja az ember, hogy ezen istenben boldogult nő nem magyar, nem is református, hanem német nemzetiségű és evang. vallású volt: nem kell-e bámulattal és elismeréssel adóznunk *Kiss* Józsefnek, hogy ernyedetlen törekvéssel nejét nemcsak lelkes magyar nővé képezte, hanem egyházunknak buzgó tagjává is tette, elannyira, hogy földi javait is nem szülőhelyiségének s volt nemzetisége céljaira, hanem azon magyar egyháznak hagyományozta. hol életében csak néhányszor fordult meg ugyan, de a melynek lombos fákkal a madárdallal telített szép temetőjében óhajtott aludni örök álmait — s alusza is. Ezen érdeme *Kiss* József urnak el-évülhetetlen, ám azért a nő koszorujának se halványulhat meg egyetlen levele sem.

Az Istennek békessége legyen erősségül a társát vezetett férj bánatos lelkének, áldott neje sirján pedig lebegjen a háládatos szívek hervadatlan emléke mindörökké. Magyar-Bölkény, 1905. április 18. Dénes József, ref. lelkész.

Egy püspök a szentek tisztelete ellen. Monsignore Bonemeli cremonai püspök a legutóbbi pástorlevélben a szentek tiszteletével való visszaélés ellen a következőket mondja ki: »A keresztényi érzést és a természetes emberi észet séri — ha látjuk, hogy a Szüzanyát és más szenteket is az Üdvözítővel egy sorba állítják. Ha a Szüzanya képét vagy egy szentét az utcán hordják, a nép leveszi a kalapját és letérdel. Ha a Szentiséget hordják körül, jó ha valaki a kalapját megemeli. Egy bizonyos szentnek. (S. Expeditus) tiszteletét akarják most behozni. Némelyek hisznek benne, mások ezt a tiszteletet kihasználják, ismét mások türik a kihasználást. Ha valaha, ugy ma a katolikus papoknak és laikusoknak leginkább őrizkedniök kell attól, hogy anyagi érdekeiket a vallás árnyékában keressék. Miért oly közönyös, hitetlen, kételkedő a jómodu és művelt olasz társadalom, nemesek és polgárok, kereskedők és iparosok? Nagyrészt azért, mert a vallást mintegy praktikák és hitágazatok tömkelegének, oly ritusok és ceremóniák vegyülékének látják, amelyek csak mulattatják a népet, de az egészséges, emberi észet sértik.« A püspök ezzel egyidejűleg eltiltotta S. Expeditus tiszteletét, amely pedig papjainak igen jövedelmező volt. Ugy a körlevél, mint a tilalom nagy feltűnést keltett Olaszországban. Pedig, semmi különös nincs benne. Bonomelli püspök ur szemeiről lehullott a hályog.

Hasznos tudnivalók.

— A végrendeletről. —

A végrendelet visszavonása. Az örökhatyó végrendeletét bármikor visszavonhatja a minék legegyszerűbb módja az, hogy új végrendeletet készít, amelyben újabb akarátát elmondja. De természetesen itt is meg kell mindazon szabályokat tartani, amelyeket a végrendelet készítésénél elmondtunk.

A közvégrendelet az által, hogy az ember a közjegyzőtől visszaveszi, korántsem szűnik meg. Erre nézve új okiratot kell a közjegyzővel készíttetni.

A végrendelet kihirdetése. Minden írásbeli és szóbeli végrendeletet ki kell hirdetni. A szóbeli végrendelet tartalmát az ott jelenvolt tanúk kihallgatása alapján a bíróság megállapítja s kihirdeti. A kihirdetés céljából mindenki köteles az őrizetere bizott végrendeletet a járásbírósnak bemutatni, a mint az örökhatyó haláláról értesül. Szóbeli végrendelet esetén is a beállott halál után a tanúk azonnal kötelesek bejelenteni, hogy az elhunyt szóbeli végrendeletet alkotott.

A kihirdetésről a bíróság az érdekelt feleket, vagy képviselőjüket értesíti.

Az öröklési rend. A törvény bizonyos sorrendet állapít meg, melynélfogva az öröklésre jogosultak, végrendelet nem létében következnek.

Az öröklési rend más a szerzett és más az öröklött vagyona nézve.

A szerzett vagyonnál örökölnék első sorban a leszármazók, t. i. gyermekek, unokák, ha pedig ezek nem volnának, akkor a tulélő hitvestárs,

azután a retalán meglévő atya vagy anya, ha ezek sem élnének, a nagyapa, vagy nagyanya pedig ha megvolnának: hát ezek örökölnének.

Az öröklött (ági vagy családi) vagyon, le származók hiányában arra az apai, vagy anyai ágra száll vissza, amelyikből a vagyon eredt. A melyik ágon ilyen rokon nem él, akkor ez a rész a tulélő hitvesre száll, vagy ha ez sincs, akkor a szerzeményi örökösre.

Ha sem rokon, sem hitves nincs, akkor mindenféle hagyaték a koronára hárul.

Törvényes osztályrészeknek nevezetik a hagyatéknek azon része, a melytől az arra jogosultakat az örökhatyó — a kitagadást kivéve — meg nem foszthatja. A törvényes osztályrész fele részét teszi annak, a mit az arra jogosultak az örökhatyó halála után, ennek végrendelet nélkül történt halála esetén kaptak volna.

Ugyanis valaki végrendeletkezhetik ugyan vagyona tetszése szerint, de a törvényes osztályrészre tekintettel kell lenni. Ha nevezetesen gyermeke van s a vagyona 100 forint, ennek a 100 forintnak csak fele részét hagyhatja tetszés szerint másra, de a fele részt, vagyis 50 forintot a köteles részére vonatkozó törvényes rendelkezés védi. Kivételt képez a kitagadás.

Az ajándékozás sem képez e tekintetben kivételt.

Nevezetesen valamely szülő megtehetné, hogó egyik gyermekének ajándékozhatná, a többiek törvényes osztályrészének megrövidítésével, vagy akár más célokra is tehetné az ajándékozást, de a törvény a törvényes osztályrészt így is védi. Nevezetesen, ha a megrövidített örökösök bebizonyítják, hogy a valaki részére tett ajándékozás az ő köteles-részüket megcsontította, az illető kedvezményes tartozik a hiányt visszafizetni.

A kitagadás alatt, a törvényes osztályrészből való kizáratást értjük. A szülő kitagadhatja gyermekét, ha az ellene terhes és nevezetes méltatlanságot követett el, ha ellene bünvádi feljelentést tett, ha a szülők életére tört, ha a szülők akarata ellen gonosz emberekkel czimboráskodott, s tékozlott.

Viszont a gyermek kitagadhatja szülőjét: tékozlás miatt, a vagyon pusztítása miatt; ha őt, a törvényes kor betöltése után házasságra lépni nem engedte, végre, ha vétkezni kényszerítette.

Mai képünkhöz.

Kelj föl, fiám; kelj föl, leányom! A Krisztus ma is elmondja mindennap ezeket a szavakat, de hajh, milyen kevés ember hallgatja meg. Magát a Jézust is kinevették, midőn azt mondotta, hogy a Jairus kis leánya nem halt meg: hát a követőit hogó nevetnék ki, a kik azt merik mondani, hogy Krisztus ma is életet ad a meghaltaknak. Pedig úgy van: Élet csak az élőlől származhatik, Krisztus azt mondá magáról: Én vagyok az örök élet, s a ki én bennem hiszen, ha meghal is, él. Oh, ti erkölcsi halottak, bűnösök, kételkedők, kicsinyhitűek, hallgassatok a Krisztusra, ha élni akartok. (Olvasandó: Márk. III. R. 21—43. v.)

Vegyes hírek.

Szárazság. A tavalyi nagy szárazság előjelei ismét mutatkozni kezdtek. Április hóban nagyon kevés eső volt s a föld nyírka már teljesen kezd kiszáradni. Május is nagyon melegen köszöntött be. Az ország minden részéből az a szomorú hír érkezik, hogy sehhol se volt eső. Bizony, ha a jó Isten meg nem könyörül és esőt nem ad: még nehezebb esztendőnek nézünk elé, mint a tavalyi volt.

A király Budapestre érkezését az elmúlt hétre várták s ezzel együtt a politikai helyzetben beállható fordulatban is reménykedtek. A király Budapestre érkezése napját azonban még nem lehet tudni. Valószínűleg összefügg a képviselőházban május 4-ikén nagy érdeklődés közt megkezdődött felirati vita folyásával. A régen várt események közül nem történt egyéb most sem, minthogy a képviselőház megkezdte a királyhoz intézendő felirati javaslat tárgyalását. A többség a szabadelvűpárt ellenzésével szemben bizonyosan megszavazza s a királynak a képviselőház elnöksége vagy egy küldöttség fogja átnyújtani.

A múlt évről hátralékos előfizetőinket már két ízben felszólítottuk hátralékaik befizetésére. Eredmény nem volt, pedig 200 koronánál több a künn levő követelés. Mi többet senkinél sem alkalmatlankodunk. A tisztesség úgy hozza magával, hogy a ki a lapot járatta, az fizesse is meg az árát. A lap ára ugyanis senkinek se képezi a jövedelmét. Az utolsó fillérig a kiadásra fordítjuk, s így ha be nem foly, az egyházkerületi »Egyházi Értekezlet«-nek okoz költséget, mert mint kiadó, a deficitet az hordozza. Május 20-án egyh. ker. közgyűlés lesz Kolozsváron. Akkor az értekezlet választmánya is gyűlést tart. A Vasárnap múlt évi számadását, a hátralékosak kimutatásával együtt, oda fogjuk betérjeszteni. A ki nem akarja, hogy a neve a hátralékosak között szerepeljen, addig még beküldheti az esedékes összeget. Sz.-udvarhely, 1905. május 11. *Szerkesztő.*

Titokzatos eset. Márcz. hónap elején valamelyik éjjel Zágoni Mózes postatiszt Budpesten, lakásán agyonlőtte magát. A megindított rendőri vizsgálat során a holttest boncolását mellőzték, mivel egyebet, mint öngyilkosságot, kizártnak tartottak. Néhány nappal az öngyilkos temetése után sugdosni kezdtek az emberek, hogy nem öngyilkosság történt, hanem Zágonit forgópisztolyal agyonlőtték. Öt-hat nappal azelőtt pedig a rendőrséget figyelmeztették a e körülményre névtelen levélben. Tóth János rendőrkapitány erre új vizsgálatot kezdett, melynek során több tanut hallgatott ki, végül pedig az öngyilkosság helyén helyszíni szemlét tartott. Az új vizsgálat eredménye: a rendőrkapitány nyomós okoknál fogva az ügyészséghez sürgős átiratot intézett, amelyben kéri Zágoni Mózes holttestének kiasátását és felboncolását. Ez a múlt napokban meg is történt és ámbár, minden kétséget kizárólag nem lehetett megállapítani, hogy a gyilkosságot az asszony követte el: mégis Zágoninét

továbbra is vizsgálati fogságban hagyták. Zágoni Mózes igen derék, becsületes ember volt, ki az udvarhelymegyei Ége községben született és tanulmányait nagy küzdelemmel végezte.

Véres családi dráma Kovásznán. A múlt napok egyikén Kelemen János kovásznai lakos hazuról elutazott és azt mondta feleségének, hogy hosszabb időre dolga van a szomszédos községben. Ellátta magát élelmi szerrel és elment hazuról. Estefelé feltűnés nélkül visszalopódzott a házához, amelyet zárva talált — azonban a nála levő külön kulccsal kinyitotta az ajtót, bement a házába, bebujt a felesége ágya alá, a mikor a szobában senki sem tartózkodott. Nemsokára hazajött az asszony és a férj hallotta, midőn a később érkezett ifju Csoma Károly bebocsáttatást nyert. Erre előugrott a megcsalt férj az ágy alól és rövid dulakodás után több készsúrast ejtett Csoma Károlyon, aki rövid idő múlva meghalt. Hulláját kivonszolta a házból és az Erzsébet-liget bokrai közzé temette, hol azt később megtalálták. Kelemen, ki bevallotta tettét, a csendőrség letartóztatta és átadta a kir. ügyészségnek.

Nagy lopás Kézdivásárhelyen. Pap István kézdivásárhelyi lakos, kenyérsütő és birtokos a napokban földbirtokot vásárolt s midőn ezt kifizetni akarta, meglepetéssel vette észre, hogy a pénzes tárczájából 5200 korona pénzének nagyrésze, 2050 korona hiányzik. A gyanu cselédeire irányult feljelentése következtében a rendőrség a gyanusítottakat kihallgatta a nyomozás alatt megerősödött a gyanu, hogy a nevezettek hajtották végre a lopást. Bevallották ugyanis, hogy egyik cseléd az ajtón levő ablakon husvét másodnapján bemászott a pénzes ládát tartalmazó szobába és onnan egy nagy csomó 20 koronás bankót és több 20 koronás aranyat kihozott s mindnyájuknak adott 1—2 darab 20 koronás pénzt. Az egyik gyanusított jelenleg Brassóban van 14 napos fegyvergyakorlaton. A gyanusítottakat átkísérték a kir. ügyészséghez, hol őket letartóztatták. A vizsgálat folyik.

Tűz Baján. Baján a múlt szombaton délelőtt háromnegyed tizenkét órakor az ugynevezett Szállás városban tűz ütött ki, mely a nagy szélvihar következtében veszedelmes gyorsasággal terjedt, úgy hogy rövid idő alatt öt utca lángokban állott. Az óriási kár épen a legszegényebb néposztályt érte. A megejtett vizsgálati jelentés szerint megállapították, hogy 52 lakóház pusztult el, minek folytán háromszáz ember lett hajléktalanná.

Gabonapiacz Budapesten. május 10.

Buza:	100 kilónkint	19 k. 25 f. — 19 k. 90 f.
Rozs:	»	15 k. 05 f. — 15 k. 15 f.
Árpa:	»	14 k. 35 f. — 15 k. 20 f.
Törökbuza:	»	15 k. 30 f. — 15 k. 60 f.
Zab:	»	14 k. 65 f. — 15 k. 05 f.

